

15 . Brusturi | Comuna: Creaca | Județ: Sălaj | Punct: Castrul roman auxiliar (la Ruine) | Anul: 2022

Anul: 2022

Cod RAN: 140716.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană

Tipuri sit: structură de cult/religioasă

Autori: George Cupcea, Dan Deac, Markus Zimmermann, Mihai Trif, Ciprian Ciobanu, Felix Marcu, Cornel Bucurenciu, Evelyn Ciocan, Maria Cristina Marton, Radu Zăgreanu

Instituții: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, University of Bayreuth, Universitatea din București, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud

Nr. autorizație: 27

Data autorizației: 2022-04-18

Raport de cercetare arheologică de la Brusturi, com. Creaca, jud. Sălaj [tetrapylon – principia]

Raport

Castrul de la Brusturi se află în valea Agrijului, plasat oarecum central în luncă, iar zona de interes pentru cercetarea noastră se situează exact în centrul taberei militare, în fața principiei, acolo unde cercetările magnetometrice au identificat o structură de tip tetrapylon (Img. 1). Campania anului 2022 a decis continuarea suprafeței S2/2020, de la stadiul la care a fost întreruptă atunci. Spuneam, în cadrul raportului sin 2020, că cel mai recent nivel arheologic surprins de noi este, ca în anii precedenți, dărâmătura acoperișului structurilor din zonă. Stratul, aparent unitar de fragmente tegulare, este răspândit pe aproape întreaga suprafață, mai puțin în extremitatea sa nordică. De asemenea, ca nivel de călcare, credem că a fost identificat unul corespunzând fazei principale, definit prin Cx78 și Cx79, sub forma unui strat de opus signinum și substrucția acestuia, identificate în cadrul intrării, respectiv în fața intrării în principia. În fine, aproximativ de la jumătatea intervalului dintre Cx69 și Cx72, stratul de țigle prăbușit dispare treptat și lasă locul unei alte dărâmături, de această dată probabil a elevației bazelor tetrapylon-ului, definită prin Cx71. Structuri zidite Cx69 (=Cx8/2018) – nu au apărut informații suplimentare față de 2020. Cx72 – a fost curățat mai bine decât în 2020, relevându-i-se mai clar forma și structura. Este acum cert faptul că în acest caz a supraviețuit numai fundația, formată din piatra vulcanică de carieră care probabil oferă acel contrast superior la măsurătorile magnetometrice. Liantul este rareori observabil, sub forma unui mortar. Apar însă noi informații legate de relația cu celelalte urme de ziduri adiacente acestui context. Cx73 – orientare E-V, nu se țese cu Cx72, ci îl încalcă, la nivelul fundației, relevate în urma cercetărilor din acest an. Acest fapt ne indică o succesiune cronologică, probabil aparținând vreunei structuri ulterioară tetrapylonului. Cx74 – este un zid similar cu Cx73, orientat N-S, identic ca dimensiuni și tehnică, care face colț cu Cx73. Probabil că alături de acesta din urmă și de fundația Cx72, alcătuiau o structură ulterioară tetrapylonului, care rămâne a fi descoperită la NV de acesta. Lista contextelor arheologice Cx98 - lentilă compusă din cărămidă sfărâmată amestecată cu pământ negricios. Cx98 se conturează deasupra lui Cx89, surprins în 2021 în S3/2021 pe o porțiune redusă Cx99 - lentilă compusă din cărămidă sfărâmată amestecată cu pietre albicioase, conținând foarte puțin material arheologic. Cx99 se conturează lângă șanțul Cx76, în partea de S-E a suprafeței S2/2020. Cx78/2020 - în urma cercetării și înlăturării sale, s-a dovedit faptul că Cx 78 nu este o podea, cum se credea în 2020. Situat în partea de S a suprafeței S2, pare mai degrabă a fi un strat de nivelare format dintr-un moloz compact, cu fragmente de cărămidă și mortar, probabil provenind din substrucția unei podele. Cx101 - strat din interiorul zidurilor adiacente (Cx73 și Cx75) pilonului de N-V (Cx72), având o textură similară cu Cx71. Din punct de vedere stratigrafic, se află sub o lentilă de mortar albicios, având grosimea de aproximativ 5 cm, identificată în profilul nordic. Aceasta desparte Cx71 de Cx101. Cx76 –

presupusul prag de intrare în principia, din 2020, s-a dovedit a fi un șanț/rigolă, care probabil servea evacuării apelor pluviale ce alunecau de pe panta de N a acoperișului principiei sau pur și simplu asigura un circuit general al acestor ape. Cx71 – confirmă presupunerile noastre din 2020, conform cărora este probabil un alt strat compact de dărâmatură, de această dată probabil a elevației bazelor tetrapylonului. Se extinde aproape în toată suprafața. Cu excepția intrării în principia, iar înlăturarea sa s-a dovedit anevoioasă, din cauza compactării și grosimii sale. După înlăturarea de pe aproape întreaga suprafață a lui Cx71, au ieșit la iveală câteva contexte relevate și în S3/2021: Cx59 – un șanț, rigolă, orientată NV-SE, care străbate întreaga suprafață, aproximativ prin mijlocul structurii tetrapylonului. Probabil că servea tot la drenajul apelor pluviale sau a fost anterioară acestuia. Este destul de bogat în material arheologic, în plus față de descoperiri generice cum ar fi fragmente ceramice și de os, acesta oferindu-ne și un număr impresionant de materiale speciale (de metal), printre care și un fragment de diplomă militară (Fig. 4). Cx89 - o lentilă albicioasă (mortar, opus signinum, cărămidă) situată în spațiul dintre pilonii Cx55 și Cx72. Se întrepătrunde cu Cx98, după cum am menționat mai sus. Concluzii La acest stadiu al cercetărilor, putem afirma cu o oarecare certitudine, că tetrapylonul nu a fost prima structură construită din acest spațiu. Înlăturarea dărâmăturii sale relevă o situație stratigrafică destul de complexă în perioada anterioară, poate chiar și o schimbare în planimetria generală a castrului. La fel ca în campaniile precedente, suprafața nu a fost acoperită cu pământ în totalitate, ci doar protejată cu material geotextil și un strat de nisip, urmând a fi redescoperită alături de S1/2018 și S3/2019, pentru cercetarea concomitentă a întregii zone.

Informații suplimentare online

[Raportul 6863 din cronică.cimec.ro](https://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
